

gő válogatott 4:1 (1:1)

ny nem kaptak... Fenyvesi bizo...

RADIO jelenté... Washingtonba...

MUSOR... 7 óráig... 8 órakor...

eresnek... Vendéglátó...

A Pártja... Szociális...

gészek... Érdek...

gő válogatott... 30-26-os...

Világ proletárai egyesültek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

XIII. ÉVFOLYAM, 168. SZÁM

ARA: 50 FILLER

1936. JULIUS 18., SZERDA

MAI SZÁMUNKBÓL:

A Külügyminisztérium szóvivőjének tájékoztatója az elrabolt magyar utasszállító repülőgép utasainak helyzetéről (2. oldal)

A brioni találkozó

Brioni — festői szépségű sziget az Adriai-tengerben. Ez a kis jugoszláv sziget most ismét a nemzetközi érdeklődés gyújtópontjába került. Itt találkozik három kontinens három országának államfője — Tito, Nehru és Nasser elnök. A mai napon kezdődő tanácskozásának már hetek óta nagy figyelmet szentel a világ-sajtó. Ezt a megkülönböztetett érdeklődést Jugoszláviának, Indiának és Egyiptomnak a nemzetközi életben betöltött különleges szerepe magyarázza. S noha egyáltalán nem megvetendő az a tény, hogy Tito nyári rezidenciájának kerek asztalánál összeülő államelnökök több mint 400 millió embert képviselnek, még sem lehet tárgyalásaik jelentőségét pusztán országgaik lélekszámával, vagy akár gazdasági és katonai erejével mérni.

A találkozó igazi jelentősége abban áll, hogy Brionin olyan országok államfői találkoznak, amelyek az elmúlt években történelmi érdemeket szereztek a béke, a nemzeti függetlenség és a nemzetközi biztonság politikájának diadalra juttatásában. Külpolitikájukat az a törekvés vezette és vezeti, hogy a Szovjetunióval, a népi Kínával és más békeszerető országokkal karöltve a világnak mind szélesebb térségeire terjesszék ki a béke övezetét.

Békek egymás mellett élés és aktív együttműködés minden országgal — ez Jugoszlávia következő külföldi politikájának alapelve. A Szovjetunióval és a többi szocialista országgal való baráti kapcsolatok kialakítása tovább erősítette Jugoszlávia nemzetközi helyzetét és tekintélyét. Ennek fő oka ma még eredményesebben közreműködhet a különböző társadalmi rendszerű államok közötti megértés kialakításában.

A találkozó másik két részvetője hasonlóképpen nagy szerepet játszik a nemzetközi porondon a békek egymás mellett élés politikájának gyakorlati megvalósításában. Ezért van az, hogy Nehru szavára messze India határain túl is felfigyelnek, Nasser pedig az arab világban örvendő rendkívül tekintélynek.

E találkozóknak további értelmét ad az, hogy a tárgyaló felek között számos külpolitikai kérdés megvitésén túl igen szoros az összehang. Ilyen pl. a népi Kína elismerésének és az ENSZ tagságának kérdése, vagy a tajvani probléma. Mindhárom elítéli a bagdadi paktumot és általában a katonai tömörítést. Erőteljesen szorgalmazzák az általános nemzetközi leszerelést és az atomfegyverek betiltását. Sikraszállnak azért, hogy a Kelet és a Nyugat kapcsolatát a hidegháború helyett a békek gazdasági versengés színteré alapjára helyezték. Teljes a nézetazonosság közöttük a kolonializmus egyöntetű elítélésében is.

Megfigyelők szerint a három államfői érdekeket azoknak az új lehetőségeknek a szempontjából fogja megvizsgálni, amelyek a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság legújabb kezdeményezéseit teremtették. Jól értesült körök lehetőségesnek tartják, hogy Brionin új kezdeményezés történik a német kérdés megoldásának előmozdítására is.

Míndezek alapján teljesen indokolt a Tribune des Nations című francia lapnak az a várakozása, hogy „azok a kezdeményezések, amelyekbe a brioni tanácskozásokon megállapodnak majd, kétségen kívül a nemzetközi légkör további enyhítését segítik elő.”

A helyes irányba tett lépés előre haladást jelent akkor is, ha vonakodva és bizonytalanul is lettek meg. Ebben az értelemben komoly jelentősége van a Német Szociáldemokrata Párt befejeződött müncheni kongresszusának.

A kongresszus fontosságát a jelenlegi nyugatnémet politikai életben nemcsak az határozta meg, hogy a Német Szociáldemokrata Párt a bonni parlament legnagyobb ellenzéki pártja. Valódi jelentősége abban jutott kifejezésre, hogy a határozott politikai irányváltást követelő mozgalom, amely a párt a többi szervezeteiből indult ki, most első ízben érezte elszáradt hatását a párt politikai vonalának kialakításában.

A kongresszus kiindulópontjaként a német szociáldemokrata párttagok nyilvánvaló csodje, az az általánosság való felismerés, hogy a szövetségi kancellár politikája csupán a két német állam közötti szakadás elmélyítésére alkalmas, és nem pedig az ország újraegyesítésére. Érthető tehát, hogy a kongresszus helyenként rendkívül éles vitája akörül csúszott ki, hogy a Wochenspost című nyugatnémet lap szavaival élve — a párt „Konrad öfelsége hűségese ellenzék legyen-e továbbra is, vagy pedig az Adenauer-rendszer ellen irányuló valódi ellenzék kikristályosodási központja.”

A különböző alapszervezetekből érkezett 91 határozati javaslat többségéből kitűnt, a szociáldemokrata párttagok zöme követeli, hogy most, amikor a párt felkészül a közbizalmi választási harcra, legyen végre vége a fölmegoldások politikájának és hirdessék meg az Adenauer koalíció elleni következetes harcot. Ez a következetes hangot kapott még Adenauer pártelnök beszámolójának jellemző címeiben is: „A német politika fordulópontján.”

Komoly előrelépést jelent a kongresszusnak az állásfoglalása, miszerint „a szociáldemokrata pártnak az a célja, hogy megváltoztassa az elhibázott kül- és katonai politikát, revízió alá vegye a fennálló szerződéses kötelezettségeket és megszüntesse a hadkötelezettséget!”

Ez a program, ha választási megfontolásból is született, ha nem is teljesen következetes, mégis tükrözi a tömegek akaratát és ennyiben új lehetőségeket nyit az adenaueri „atlanti vonal” megváltoztatására. Ugyancsak reális szemléletre mutat a kongresszusnak az az állásfoglalása, hogy „a jelen idők legfontosabb követelménye az általános, nemzetközileg ellenőrzött leszerelés”, „és hogy a német kérdés megoldása csakis a nemzetközi enyhülés viszonyai között képzelhető el”. Ennek a helyes állásfoglalásnak logikus folytatása a kongresszusnak az a követelése, hogy a bonni kormány szorgalmazzon a teljesen normális kapcsolatokat megteremtését a Szovjetunióval és vegye fel a kapcsolatokat a népi demokrátiák országokkal.

Másfelől viszont rendkívül sajnálatos, hogy bár számos küldött követelte a két német állam közötti kapcsolatok felvételét, a pártvezetőségnek sikerült „jégre tenni” azokat a számára kellemetlen javaslatokat, amelyek a Német Demokrátiák Közlőrszág kormányával való közvetlen tárgyalásokat sürgették. Pedig a jelenben nyilvánvaló, hogy a két német állam közötti közlekedés, a német egység megteremtésének egyetlen járható útja.

Hajdú-Biharban az aratógépek több mint tízezer holdon vágják már le a gabonát

Kedden délelőtt a megyei tanács végrehajtó bizottsága foglalkozott a megye aratás, begyűjtés helyzetével. Fülöp Imre elvtárs, a mezőgazdasági igazgatóság vezetője bejelentette, hogy az aratás üteme egy-két hibától eltekintve jónak mondható és ha az időjárás nem zavarja meg az aratást, akkor a hét végére az aratás 80 százalékaival elkészül a megye. A jelentések szerint

hétfőn estig 48 ezen holdon történt meg az aratás.

Másodvetésben első a földesi Rákóczi Tsz

Az aratás üteméi nem tart lépést a tarlóhántás és a másodvetés. Ezt bizonyítja az a tény,

még csak 11 ezer holdon végezték el a tarlóhántást.

Ebből következik, hogy a másodvetés üteme sem kielégítő, mert még 9000 hold sincs elvetve. Hiba, hogy a megye több helyén nincs másodvetéshez elegendő muhar, köles. De rövid tenyészidejű tengeri sem.

A másodvetést tekintve élen jár a megyében a földesi Rákóczi Termelőszövetkezet,

Az aratógépek ebből több mint tízezer holdon végezték el a gabona vágását. A kombájnok jobban dolgoztak, mint az elmúlt esztendőben és már 6200 holdról aratták, csépelelték el a gabonát.

A hajdúszoboszlói, pocsjai, püspökudányi és tiszecsegi géppállomások végezték eddig a legjobb munkát, de nem mondható ez el a zsákai és a hajdúnánási géppállomásokról, ahol a gondatlan javítás következtében gyakori volt az üzemenzavar.

200 holdon már elvetettek. Az aratást befejezte az egykei Petőfi, a hencidai Új Március Termelőszövetkezet is.

A járásokat tekintve aratásban elől halad a polgári járás, nyomában a biharkeresztes járás, ahol a terület 44 százalékát már learatták. A biharkeresztes járásban a termelőszövetkezeteknél gyorsul a tarlóhántás, a learott terület 52 százalékát már meghántották.

A községek munkájáról szólva Bartha János megyei tanácselnök helyettes megjegyezte, hogy jobb szervezett-

séggel kezdték az aratás nagy munkáját, mint az elmúlt esztendőben és ez meg is látszik az eddigi eredményeken

Begyűjtésben a második helyre került Hajdú-Bihar

A megye begyűjtési helyzetéről Lakatos Béla elvtárs, a megyei begyűjtési hivatal vezetője tett jelentést. Örömmel mondta, hogy

minden járás és város teljesítette felvett begyűjtési tervét.

A községek közül 52 teljesítette a tervét, a többi község is felül van a 90 százalékos teljesítésen.

A július 7-i országos értékelés szerint a nagy kiterjedésű megyék csoportjában Hajdú-Bihar a második helyre került, begyűjtési eredmé-

helyre került Hajdú-Bihar

nyeit tekintve. A 19 megye rangsorát nézve Hajdú-Bihar jelenleg a harmadik helyen van az országos versenyben.

Az adottságok megvannak ahhoz, hogy a megye még előrébb jusson és megszerezze az első helyet, de ehhez szükséges, hogy a tojás, baromfi és vágómarha hátralekötő melletti tejszáranyagot, lenget, kenderet, tojáshátralekötőket a megye területén, ezeknek túlnyomó többsége a kis háztáji gazdaságokkal rendelkezők soraiból tevődik össze.

A vízkár becsülés gyorsabb elintézéséről

Felhívta a figyelmet Lakatos Béla elvtárs arra, hogy a vízkár bejelentések ügyében gyors ütemben végezzék a becsületeket, mert az a tapasztalat, hogy nagyon lassan halad a kárbecsülés, ez pedig lassan befolyásolja majd a begyűjtés ügyét.

Ahol valóban megtörtént a vízkár, ott haladéktalanul intézkedni kell, hogy ne terhelje a begyűjtést. Az a feladat, hogy

a cséplés idejéig elintézzék a vízkár becsületeket. Ne úgy cselekedjenek, mint Egyeken, ahol ha ilyen tem-

époiban folytatják a kárbecsü-

lést, még egy hónap múlva sem végzik el feladatukat.

Tardi Tibor elvtárs, a becsülési bizottság vezetője aratási és begyűjtési munkáról adott tájékoztatót, kiemelve, hogy a járás igen jól végzi a feladatokat és segít a tanácsoknak a gyorsabb intézkedésben.

Tárgyalta még a végrehajtó bizottság az öntözéssel kapcsolatos problémákat, melyek részletesebb ismerettségére lapunk hasábjain később visszatérünk.

Az MDP Központi Vezetőségének üdvözlőlevele a Francia Kommunista Párt XIV. kongresszusának

1936. július 17. A Francia Kommunista Párt XIV. kongresszusának. PÁRIZS

KEDVES ELVTÁRSAK! A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége forró testvérrel üdvözlötét küldi a Francia Kommunista Párt XIV. kongresszusának.

A magyar kommunista és a magyar dolgozó nép a legnagyobb rokonszenvvel és együttérzéssel kíséri a Francia Kommunista Párt harcát a francia dolgozó nép életkörülményeinek megjavításáért, a demokratikus szabadságjogok védelméért, a munkásokért és a haladó erők egységéért, a társadalmi haladásért. A Francia Kommunista Párt a francia haladó hagyományok folytatójaként lakadatlannal küzd a gyarmati népek nemzeti függetlenségének elismeréséért, a népek közötti barátság elmélyítéséért, Európa és a világ békejének megszilárdításáért.

Elvtársak! A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége és a magyar kommunista biztosság abban, hogy a Francia Kommunista Párt, amely 35 éve harcol a francia munkássztyál és a dolgozó nép érdekeiért — jelen tanácskozásán a marxizmus-leninizmus szellemében olyan elhatározásokra jut, amelyek megnevelik befolyását a dolgozók körében s újabb sikerekké forraszva válnak a békeért, a demokráciáért, a szocializmusért vívott harcában.

Ehhez a harchoz sok sikert kívánunk az elvtársaknak. Forró kommunista üdvözlötét!

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége

A Minisztertanács határozata a beruházások műszaki tervezésének és tipustervezésének egyszerűsítéséről

A Minisztertanács határozatot hozott, amely szerint a beruházások műszaki tervezésének háromütemű rendszerének kell szünetelni. A beruházásokat egy vagy két ütemben kell megtervezni, „műszaki tervdokumentációt” készíteni nem szabad. A kisebb, illetve az előkészítés adataival kellőképpen meghatározott beruházásoknál az együtemű tervezést kell bevezetni. A tervezési feladat készítése nélkül kell a megvalósításához szükséges kivitelezési tervdokumentációt elkészíteni. Minden egyéb beruházásnál a kétütemű tervezést kell bevezetni: tervezési feladatot, majd ennek alapján kivitelezési tervdokumentációt kell készíteni. A határozat megszabja a többi éven át megvalósuló beruházásoknál követendő eljárást.

Intézkedik a határozat a tipustervezés egyszerűsítéséről is. A tipusterv készítésére irányuló javaslatot a miniszter, illetve a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanács végrehajtó bizottsága köteles — tervező szerv igénybe vétele nélkül — kidolgoztatni és az Országos Építészügyi Hivatalhoz benyújtani. A tipusterveket egy, vagy két ütemben kell elkészíteni és jóváhagyni. Olyan építványokra, vagy szerkezetekre, amelyekre érvényes tipusterv van, állami beruházásoknál egyedi tervet készíteni nem szabad. Ha ez mégis megtörténik, a tervezőt és a beruházót felelősségre kell vonni és kötelezni az okozott kár megtérítésére. A nem állami építkezésekre a tipustervek kötelező használatára vonatkozó rendelkezések nem vonatkoznak.

Módosítják a lakásrendeletet

Kedden délelőtt Nezvál Ferenc, a város- és községgazdálkodási miniszter első helyettese tájékoztatta a sajtó munkatársait a minisztérium előtöltött feladatokról. Elmondta a többek között, hogy nagyobb hatáskörrel ruházták fel a tanácsokat, módosították a Minisztertanácsnak 1953-ban kiadott lakásrendeletét és átszervezték a falusi lakóházakat építő gazdasági irodát. Ismertette a földrendés és az árvíz-szüneteltetés közösköztetését. A minisztérium javasolta, hogy a lakásalkutalásokról ne egy személy, hanem a kerületi végrehajtó bizottság döntson. Módosítják a lakások karbantartási kötelezettségét is. Hamarosan megjelenik az új rendelkezés is, amely átveszervezi az ingatlankezelő vállalatok munkáját.

Nagy Károly, a helyi ipari főosztály vezetője a szövetkezeti és a magánkisiparral kapcsolatos tervekről beszélt.

A térítés nélküli túlórázásról

Jelentés a 8 órás munkaidő betartásáról

A Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusán tárgyalta a hatodik öt éves terv irányelveit és kimondták, hogy a szocializmus országában az elkövetkezendő öt év alatt be kell vezetni a nyolcórás munkahetét. A mi partunk Központi Vezetősége is megállapította, hogy nálunk is be fogják vezetni fokozatosan az elkövetkező két öt éves terv időszakában a nyolcórás munkahetet. Természetesen legelőbb is az egészségügyben és az egészségügyi ágazatokban. A Hajdúszabaszegvári és a Debreceni Gyógyászati és Kórházi Intézetekben az alumíniumkohászatban ez már meg is történt. Sőt az alumíniumkohászatban már a hatórás munkanapot vezették be.

A Minisztertanács több határozatot hozott és a Munka Törvénykönyve is a meghatározott

tabban kimondja, hogy a mi népgazdaságunkban kötelező minden ipari és kereskedelmi vállalatnál és az intézményekben a nyolcórás munkaidő.

Ha pedig mégis szükséges valahol túlórázni, akkor a Munka Törvénykönyve előírásai szerinti beérés jár ezért. Mindezek olyan tények, amelyeknek igazságát senki sem vonhatja kétségbe.

De ennek ellenére ezeket a törvényeket, határozatokat a vállalatok és intézmények egész sora nem tartja be. Nyilván lábbal tiporják népi demokráciánk törvényeit, mert nem tartják be a nyolcórás munkaidőt, sőt a megdöglőzött munkert sem fizetik ki az érte járó bért.

Ezek a meg nem fizetett túlórák az úgynevezett „fekete túlórák”.

A Munka Törvénykönyvének megsüfölése az is, ami szintén gyakran előfordul: hogy a szabadságot nem veszik ki, vagy nem adják ki. Szénási Béla sárrétudvari földművelőszövetkezet vezetője például évek óta nem vette ki szabadságát.

Két évvel ezelőtti helyzet-hez viszonyítva tehát a földművelőszövetkezeti boltokban jelentékenyen rosszabbodott a helyzet, több a túlórázás mint valaha.

Összefoglalva: a megyében a kereskedelemben mintegy ezeröt-háromezer dolgozó rendszeresen túlórázik s ezért fizetést nem kap.

Sokan közülük havonta kétszáz túlórárt is áldogolnak bármilyen ellenzolgáltatás nélkül.

Hol vannak még fekete túlórák?

Diószegi Ferenc elvtárs a Közalkalmazottak Szakszervezetének Területi Bizottságának elnöke. Amikor feltették neki a kérdést, hogy a közalkalmazottak munkahelyein hol vannak fekete túlórák, így válaszolt: — Csaknem mindenütt. — A pénzügyi dolgozók közül az adóbeszedők, adókönyvelők állandóan túlóráznak. Körülbelül háromszáz ember, mert a mai adminisztráció mellett nem tudják elvezetni a munkát nyolc óra alatt.

— Ugyanilyen túlórázik rendszeresen a begyűjtési hivatalok körülbelül 250 alkalmazottja.

— A mezőgazdaságban dolgozó tanácsai alkalmazottak is rendszeresen késo este fejezik be a munkát.

A bíróságnál sem tartják be a nyolcórás munkaidőt, mert sok a hátralék és még nem vezették be az ügyintézés szovjet módszerét, amely a bírákat is mentesítene sok munka alól.

— Nemcsak túlórázás fordul elő, hanem még haza is visznek munkát, úgyiratokat és otthon is dolgoznak.

— Fizetést, bért kapnak-e ezért a munkáért? — Nem.

Diószegi elvtárs elmondta, hogy a megyei tanácsnál a tanácselnök szigorúan betartja a nyolcórás munkaidőt, de mégis hébe-korba megszegik, ugyanis igen sok jelentést

követelnek még mindig a felsőbb szervek.

Debrecen Város Tanácsánál azonban júli 16-án délután félóra és hat óra között a következő osztályokon dolgoztak: oktatási osztály, pénzügyi osztály, ipari osztály. Összesen tíz alkalmazottat találtunk munkában. Legtöbbjük jelentéseket és kimutatásokat dolgozott. Tehát

a debreceni városi tanácsban sem tartják be a nyolcórás munkaidőt.

Az üzemekben pedig? **Gyarmati Júlia**, a Textilipari Munkások Szakszervezete Területi Bizottsága elnöke ezt felelte: — Nálunk nincs ilyen. — Az adminisztrátoroknál sincs? — Nincs! — felelte határozottan és kategorikusan.

Gyarmati Júlia elvtársnőnek igaza van. Valóban fizetetlen túlóra nincs, a helyszínen ellenőrizték.

Ugy véljük, hogy különösen a kereskedelemben sok ez jelenleg látszólag elkerülhetően a túlóra. Ezért ezuttal kérjük a kereskedelmi dolgozókat, hogy a túlórák felszámolásának problémájának megoldásához javaslataikkal adjanak segítséget. Ugy véljük, hogy minden bizalmasan egészséges és megváltóható javaslatok felhasználásával most már végre sikerül teljesen felszámolni mind a fekete, mind a fizetett túlórázást.

Ahol semmi sem változott

Mintegy két évvel ezelőtt a Néplap foglalkozott a kereskedelemben elburjánzott fekete túlórázással. Akkor megállapítottuk, hogy a pénztárosok általában naponta másfél-két órával dolgoznak fizetés nélkül.

A debreceni és a legközelebbi Hajdú megyei boltban a pénztárosoknak több mint 90 százaléka ma is naponta egy-másfél-két órát dolgozik minden térítés és bér nélkül.

Aszerint, hogy milyen a szerencséje. Ha a pénzösszeget a pénztárossal együtt elvették, akkor a pénztárosok naponta másfél-két órával dolgoznak fizetés nélkül.

Aszerint, hogy milyen a szerencséje. Ha a pénzösszeget a pénztárossal együtt elvették, akkor a pénztárosok naponta másfél-két órával dolgoznak fizetés nélkül.

a túlmunkáért semmi bért nem kap. A kisebb boltokban a bolti személyzet kötelessége a takarítás is. Bért ezért sem kapnak. Tehát a túlórázás nyolcóránál nyitvatartás mellett elkerülhetetlen. Béralap pedig nincs, hogy fizetni is lehessen ezért a munkáért.

Hányan túlóráznak így Debrecenben? Csak hozzávetőlegesen lehet megállapítani a legkisebb számokat. Ezek a következők: az Elemiszerkiskereskedelmi Vállalatnál legalább négyezer, a Ruházati Boltnál legalább harmincan, a Kiskereskedelmi Vállalatnál körülbelül ötvenen, a Vendéglátó Vállalatnál legalább kétszáz. Nagy számok ezek. A megyében pedig még nagyobbak. Különösen a földművelőszövetkezeti boltokban háják túl nap mint nap a Munka Törvénykönyvének előírásait.

Ahol a helyzet rosszabbodott

Néhol maga az ügyvezető követeli meg a bolt vezetőjétől, aki egyben egyetlen kiszolgálója is a boltban, hogy naponta 16 órát tartson nyitva. Ez történt meg Nagykerékben, ahol

Török Viktor ügyvezető arra kényszeríti az italtolt vezetőt, hogy 16 órát tartson nyitva és még a szabadságot sem biztosítja számára.

(Persze ezért a túlmunkáért fizetést nem kap a boltvezető, aki családjal együtt dolgozik a boltban, csupán a juttalék összege növekszik a túlmunka folytán.)

A kereskedelemben jutalékrendszer vezetnek be. A megvásárolt jutalék néha eléri a két-háromszáz forintot is. Bizonyos, hogy a jutalék serkenőtleg hat a kereskedelmi dolgozókra. De az már mégis túrhelytelen, hogy egyes boltokban (pl. Egyeteken, Püspökladányban) a tanácsok nyitvatartási határozataira hivatkozzák,

napi 12 és sok helyen napi 16. azaz tizenhat órát tartanak nyitva egy, vagy két kiszolgálóval.

Ez történik meg a földművelőszövetkezeti italtoltoknak egész sorában.

Még egyszer a tejboltokról

A Néplap június 10-i számában cikk jelent meg: Tejbolt, vagy vegyeskereskedés? címmel. A cikk kifogásolta, hogy a tejboltokból vegyeskereskedést csinál az Elemiszerkiskereskedelmi Vállalat. A cikk megjelenése óta semmi nem történt, a vállalat megválaszra sem méltatta a cikket, arról nem is beszélve, hogy a tejboltok maradtak vegyeskereskedésnek.

Most „Sok dolgozó férj és asszony, akik szabad idejüket nem a tejboltban szeretnék eltölteni” a kiadvány levelet kapott a szerkesztőség, melyben a Bartók Béla-úti tejboltban panaszok hangzottak fel. Az Elemiszerkiskereskedelmi Vállalat helyesen tenné, ha végre megválaszolná sok-sok gyermekasszony és dolgozó nő jogos panaszát.

Az Associated Press jelentése szerint New Yorkban hatalmas tűzvész pusztított. A város fennállása óta ez volt az egyik legnagyobb tűzvész. A Broadway, New York központi útvonalaán kigyulladt egy hatalmas ötemeletes épület, amelyben nemrégiben még egy áruház működött. A tűz

Jónapot kívánok!

Gyermekkoromban az utcabeli apróságokkal sokszor játszottunk iskolásdít, s mindig én voltam a „tanító bácsi”. Kedves, szolid játék volt ez, egyes mozzanataira most is úgy emlékszem 30 év távlatából, mintha csak tegnap lett volna. Ez a játék annyira közel állt a szívemhez, hogy feltehetően egyik indító oka lehetett annak, hogy a tanítói pályát elválasztásul választottam.

De hogy gyermekkoromban miért ez volt a legkedvesebb játékomból, annak az ösztönös vonalmon kívül más oka is volt. Ezt szeretném most elmondani a gyermekemnek.

Sok hozzám hasonló korú pártásom volt, fiúk és lányok egyaránt. Nagyon szerettem őket, de legalább ilyen szeretettel forgolódtam az idős emberek között, szomjasan hallgattam szavukat, amikor régi életükről, örömeikről, bánatukról, gyermekeikéről, katonasorukról meséltek. Emlékként ezekből a megnyilvánulásokból az maradt meg bennem, hogy a legszínesebb életű öreg ember is nagy szeretettel és mély megbecsüléssel emlékezett vissza régi tanítóira, akik sokszor embertelen körülmények között, de az elnyomott nép iránti határozott szeretettel és felelősségérzettel tanították a betűvetésre, nevelték emberségre. Ha mindenkét elfelejtett az élet sodró viharában, a tanítóját soha, réá mindig megbecsüléssel gondolt, találgatóskor megszüvelette.

Ezért is szerettem iskolát játszani.

Mindez azért jutott eszembe, mert tegnap moziban voltam. Már folyt az előadás, s mellette az üres székre a sötétben leült valaki. Szívenben, amikor felgyűlt a villany, örömmel láttam, hogy egy régi kedves tanítványom, akit 11 évvel ezelőtt tanítottam. Szép, nagy leány lett, középiskolába jár. Emlékszem, hogy kitűnő tanuló volt, tiszteltető,

barátos és ragaszkodó. Rámnézett okos fekete szemével, majd hirtelen a vetítőlapon megjelenő hirdetőket figyelte kitarotban. Nem köszönt, Fájó érzsécsitott belém, de nem adtam fel a harcot. Ráköszöntem. Láthatóan zavarba jött, s makogott valamit.

— Miért nem köszöntél, csak nem haragszol reám — kérdeztem félig tréfásan —, hiszen egyik legkedvesebb tanítványom voltál. Erre röstelkedve elmondta, hogy nem tudja, hogyan köszönjön, amióta a „csokolom” köszöns miatt régebben kényszer megszüvelettem az utcán.

Kedves gyermekem! Gondoljatok csak arra, hogy milyen sokan vagytok akik így köszöntitek a feltehetően: „csokolom”. Ez a szó a születek és testvéreitek iránti szeretet egyik szép megnyilvánulását fejezi ki, de ez nem köszöns. Sajnos nagy fiúk is köszönsnek így: „csokolom igazgató básti”. Ugye milyen furcsán hangzik, pedig naponta több százszor hallom, s ugyanennyiszert kijavítom.

Mi elethivatalos választottuk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből értelmes, sokoldalú, művelt embereket neveljünk. Tudjuk, hogy belöletek sem hiányzik a születek és tanítóitok iránti tisztelet érzése, ezért arra kérlek benneteket, nagyobb korotokban se fordítsatok el a fejeteiket, ha velünk találkoztok, s ne mentegetőzöttek azaz, hogy nem tudtok megfelelő köszönsöni módot választani. Mondjátok bátran, tisztelettel: „Jónapot kívánok”, vagy köszönjétek az ifjusági mozgalmal jelszavával, amely harcra, a haza megvédésére lelkesítette a 48-as szabadságharc kisdobosait, akik közül sokan e jelszó mellett áldoztak drága életüket népünk szabadságáért: „Élő re!”

BALOGH JOZSEF,
a Péterfia utcai Általános Iskola igazgatója

Borzalmas tűzvész New Yorkban

A múzeum vezetője a valószínűleg megfelelően mutatta be, a tátrai elektromosított vasútvonal egy szakaszának modelljét, a gyors-, személy-, és tehervonatok mozgását, amelyeknél elektromos jelzőberendezés küszöbölt ki az összehangolt közlekedést. Ötszáz méter körülszélességben a haladó vonat előtt és mögött ugyanis az áram önműködően kikapcsolódik.

A TECHNIKAI MÚZEUMBAN mindezeket kiűl a könyvnyomtatás, a szövegtchnika, a robbanómotorok fejlődését mutatják be, azaz az ipar, a mezőgazdaság és a kultúra terén elért eredményeket. E múzeum megtekintése hozzájárult az általános iskolai tanulóknak politéchnikai oktatásának fejlesztéséhez.

Külön élményt jelentett a múzeumban felállított televíziós kísérleti adó- és vevőállomás megtekintése. Itt az úttörők a rádió fejlődésének legújabb vívmányaival ismerkedtek meg és saját szórakoztatásukra „szerepelték” is a televízióban. — Sok-sok élmény gyűlt össze ebben az ósregi, kedves és szép városban, amelyről a hajdú-bihari úttörők hetek és hónapok múlva is beszélnek majd.

A délután a város üzleteinek megtekintésével és pihenéssel telt el, s másnap a kiránduló-csoport elindult Kassáról a Magas Tátrába, hogy megtekintse szépségét.

(Folytatjuk.)

Hajdú-bihari úttörők Kassán

PÉNTEK VOLT, Hajdúbi járási elnökök P. József táborvezető erces hangja verte fel a pihenő tábor csendjét. Az úttörők — a legprohóbb növényszelekt a legnagyobbakig — az „Ebrezstó” szóra gyorsan és hangjelenül kelttek fel. Mosakodtak s alig félóra leforgása alatt a sátoraljaúj helyi II. Rákóczi Ferenc jutalom üdülő tábor 80 Hajdú-Bihar megyei úttörője a határátlépésre keszen állt.

Megható volt ez a kedveség, amellyel a határőrség vezetője a korhajjalni órában az aktelő csapat elé jött, nehogy a sötét utcákon a csoport eltévedjen. Megerkezve a várnigvatal és határőrség elé, a kis úttörők fejlemzett viselkedése következtében gyorsan és amán bonyolódott le a hivatalos aktus. Ugyanigy történt ez a magyar sorompán túl, a cseh határon is. Néhány perc múlva a magyar úttörők fiúk és kisérlők csoportja már az állomásn varakozott az érkező vonatra, hogy elinduljon a szomszédos baráti ország, Csehszlovákia szép városa — Kassa megtekintésére. Cerhová (Cserkezett) vonat s két óra múlva, csehszlovák időszámítás szerinti reggel 7 órakor (Debrecenben akkor már 8 óra volt) bejutott a vonat Kassára.

KASSÁN, a II. számú Leányintézményben fogadták nagy kedveséggel a magyar úttörő-

ket az internátus igazgatója, Gizella Kovácskóva. A felrészitő mosakodás és reggeli után, a kis sapat első útja a híres szekegyház, a Kassai Dóm-hoz vezetett. Ezt a méreteiben gigantikus, szépségével elbűvölő templom 1253-ban építették. A Dóm belseje gyönyörű, az itt látható nagy gónddál és hozzáértéssel kiképzett tabrakulom elkészítésére tíz évet fordított egy mérnök. Ma a templomban négy-faoltár látható, ezeket az 1500 körül történt templom-tűzből sikerült megmenteni, ugyanis ami fa volt, akkor minden legett. Akkor építették a szomszédos Orbán-tornyot Kassán.

A DÓM kriptájában nyugosza örök álmát a magyar történelem kimagasló alakja: II. Rákóczi Ferenc. Siremléken ezt a feliratot olvashattuk: „Itt nyugszik II. Rákóczi Ferenc, Magyarország és Erdély fejedelme. Meghalt 1735. április 8. Radosóban. Az ő hástetükéi anyja, Zrínyi Ilona, I. Rákóczi Ferenc, utóbb Thököly Imre fejedelmek hitvese, meghalt 1703. február 18. Nikodémában és fia Rákóczi József, meghalt 1738. november 10. Csernavodán, kéket nemzetök balsorsa számkivetésbe juttatott.” — A siremlék másik oldalán ez áll: „Számkivetésüknek I. Ferenc József AP. ktrályunk vetett véget, két drága poraikat a nemzet határaitlan öröme visszahozatta és a haza szent



A Kassai Dóm

bet bemutató kiállítás s nem kevésbé II. Rákóczi Ferenc bölcsőjét, azt a „bika” szeket, amelyet a nagy fejedelmek sajátkezeleg készítet; — valamint egyik szobájának bútorait.

A Városi Múzeum egy másik termében a 48-as szabadságharc emlékeit őrzik, a különböző formájú cákákat, köztük azokat, amelyeket egykor a hajdúk viseltek. A múzeum őrizi a mai sakk ösét. A szép faragású gyalogosok, futók, királyok és királynő teljes díszben és pompájában látható itt. A régi egyházi műserehűk, kegyesszek, ikonok és fából faragott szobrok, dísz tárgyak is a múzeális értékek közé tartoznak.

Rendkívül nagy érdeklődéssel tekintette meg a kiránduló csoport a kétemeletes épület-

ben elhelyezkedő Technikai Múzeumot. A múzeum vezetője nagy szívélyességgel fogadta a magyar fiatalokat és mutatta be azt a gyűjteményt, amit ez a múzeum őriz. Aki Kassán jár, az nem igen mulasztja el, hogy a múzeum értékeiben gyönyörködjék. Csehszlovákiában két Technikai Múzeum van, a prágai és a Kassai, s ezért bir mindegyik olyan nagy jelentőséggel.

Egy üvegfal mögött a Naprendszer kicsinyített mása, a Naprendszer mozgása látható. Láthattuk a Fánkó-jele ingát, amely az inga alá szőrt homokokban húzótt barázdákkal, kézzel foghatóan igazolja a Föld forgását. Szemléltető képet kapott a kiránduló-csoport a repülőgépek technika fejlődéséről, a madárrepülést utánozó mechanikai szárnyaskészületek kezdve, a legújabb lökhajtásos — radaral irányított repülőgépekig. Modellek mutatják be a világ összes repülőgéptípusait. Itt őrzik eredetiben azt a denevérszárnyhoz hasonló eszközt, amellyel egy 45 kilós csehszlovák ember 60 méter magasból ugrott le és szerencsésen ért földet.

Van egy gyűjteményük, amelyik a villanygépek fejlődését mutatja be. Edison szénszálas izzólámpájától, a mai legmodernebb fénycsövelekig. Az építészeti szobában őrzik a mirandó Dóm fából faragott kicsinyített mását. Ezen négy évszázadig dolgozott egy kassai mérnök.

